

Rapporten All-Archeo bv 1929



**Archeologienota**  
**Kuurne – Pieter Verhaeghestraat 12**

Natasja Reyns

Bornem  
2024

## Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bv  
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Natasja Reyns

All-Archeo bv  
Woestijnstraat 45  
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer  
D/2024/12.807/30

© All-Archeo bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

## Inhoudsopgave

1	Inleiding .....	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek.....	5
2.1	Administratieve gegevens .....	5
2.2	Archeologische voorkennis .....	6
2.3	Onderzoeksopdracht.....	7
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden .....	7
2.3.2	Beschrijving geplande werken.....	8
2.3.3	Werkwijze .....	12
2.4	Assessmentrapport .....	12
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied.....	12
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied.....	20
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader .....	23
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese.....	25
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	25
3	Samenvatting.....	27
4	Bibliografie .....	28
4.1	Websites .....	28
5	Bijlagen .....	29
5.1	Archeologische periodes .....	29

## 1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m<sup>2</sup> of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m<sup>2</sup> of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,<sup>1</sup> zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.<sup>2</sup>

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

---

<sup>1</sup> <https://geo.onroenderfgoed.be>

<sup>2</sup> <https://geo.onroenderfgoed.be>

## 2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

### 2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2023L189

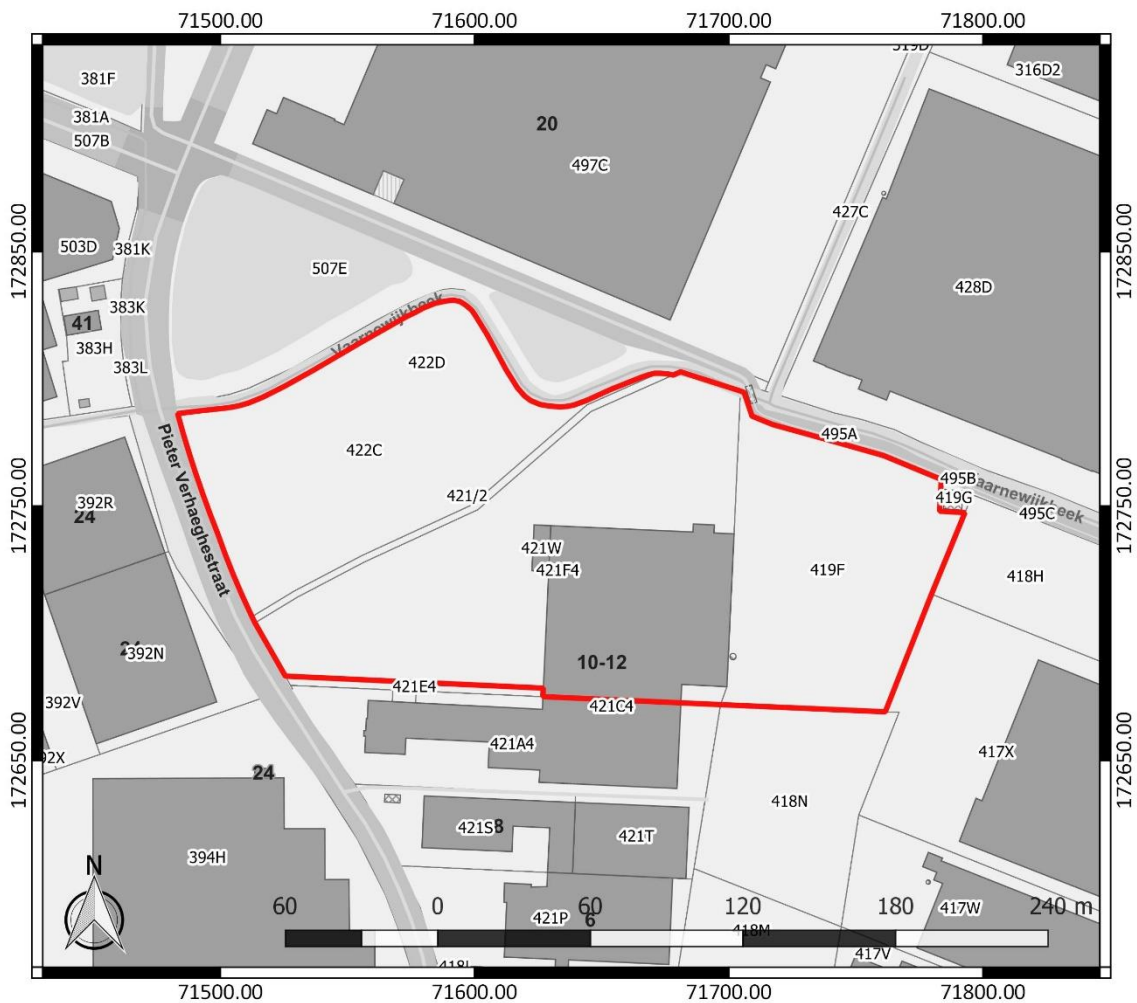
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): provincie West-Vlaanderen, Kuurne, Pieter Verhaeghestraat, Vlaender beke

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 71483.2, 172669.17
- 71792.9, 172830.94

Kadastraal plan:

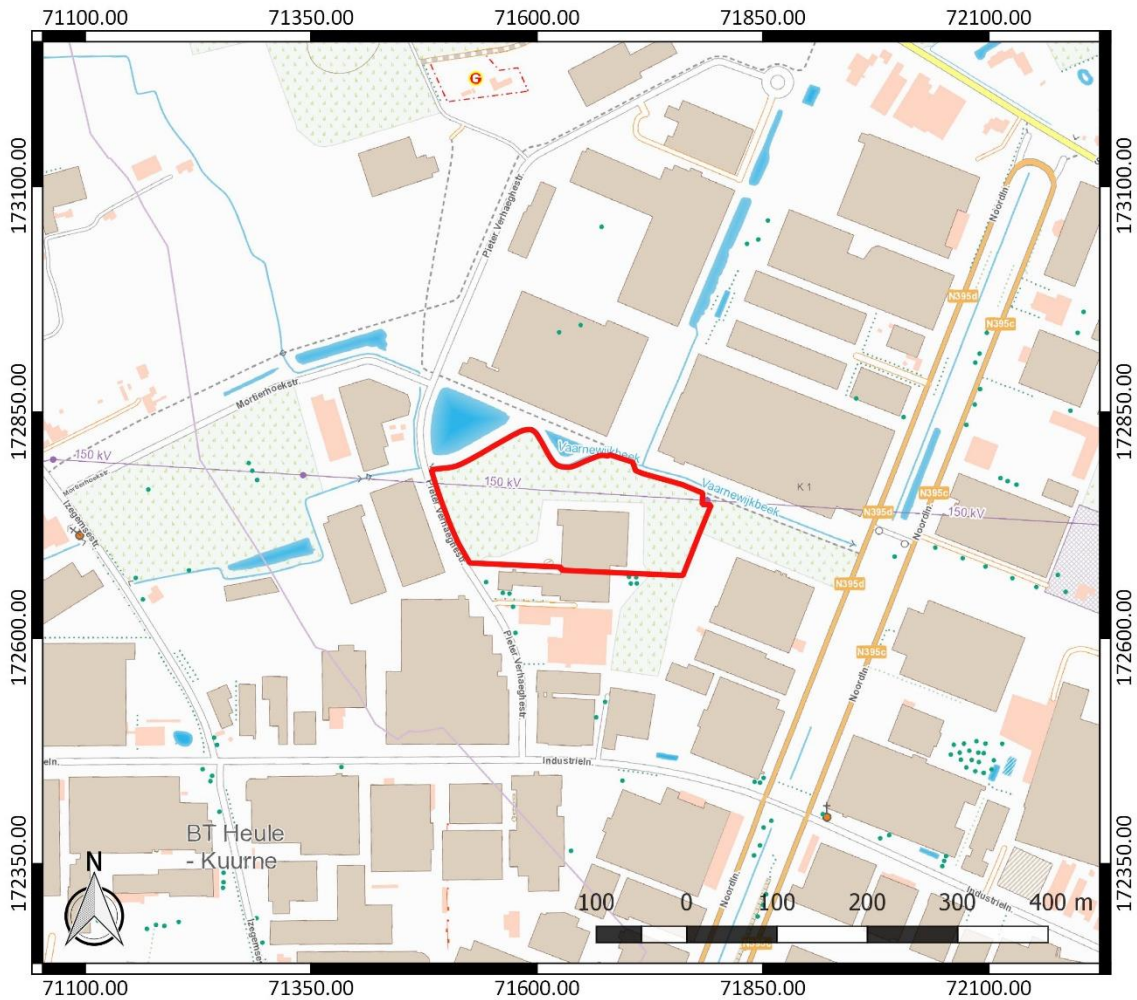


Figuur 1: Kadastraal plan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood ([www.geopunt.be](http://www.geopunt.be))

Kadastrale percelen: Kuurne, sectie A, nummers 419F, 421F4, 421W, 421/2, 422C en 422D

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 3,342 ha

Topografische kaart:



Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 19/12/2023 – 12/02/2024

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, steentijd, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland, grasland

Verstoorde zones: er zijn geen gekende verstoorde zones.

## 2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

## 2.3 Onderzoeksopdracht

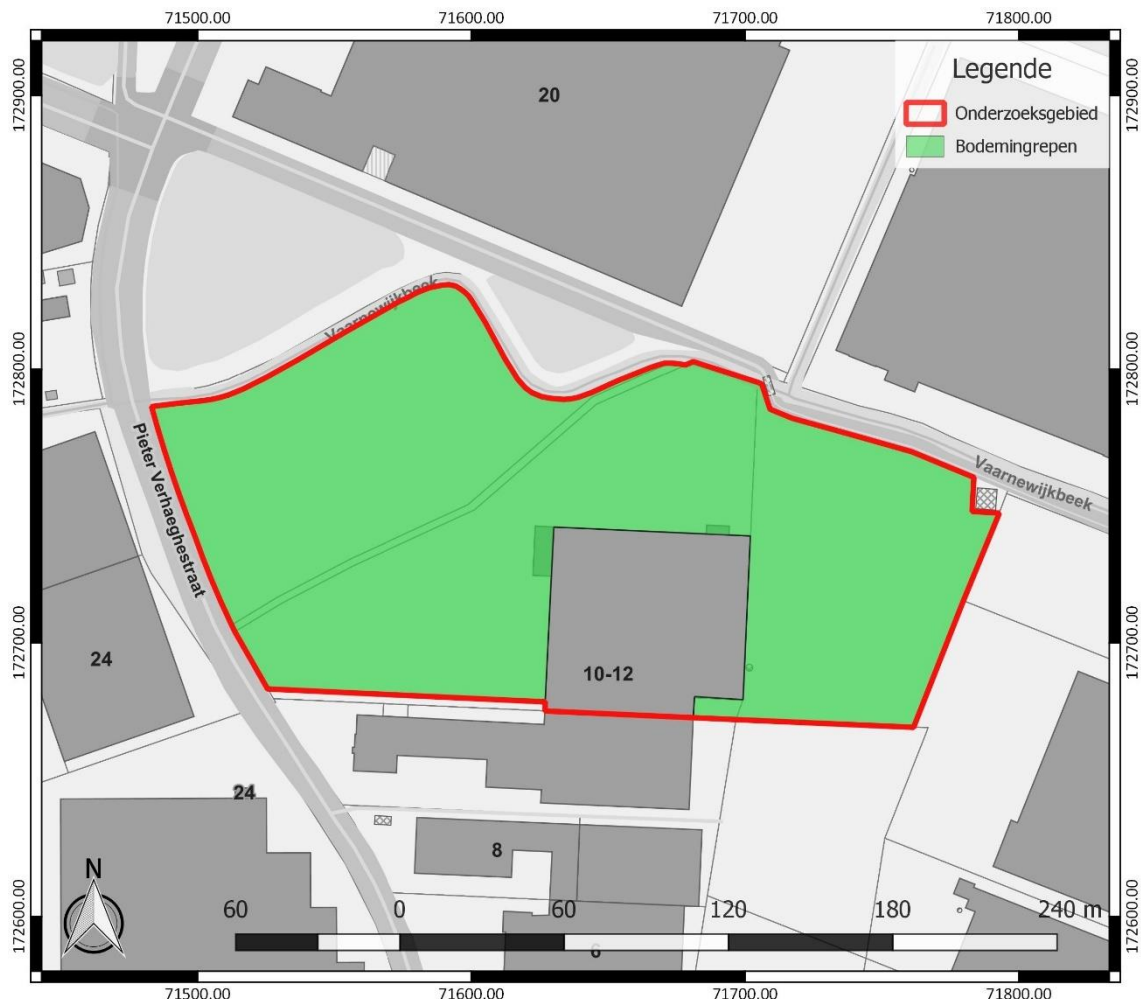
### 2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: in een zone van ca. 2,872 ha binnen het onderzoeksgebied worden bodemingrepen gepland.

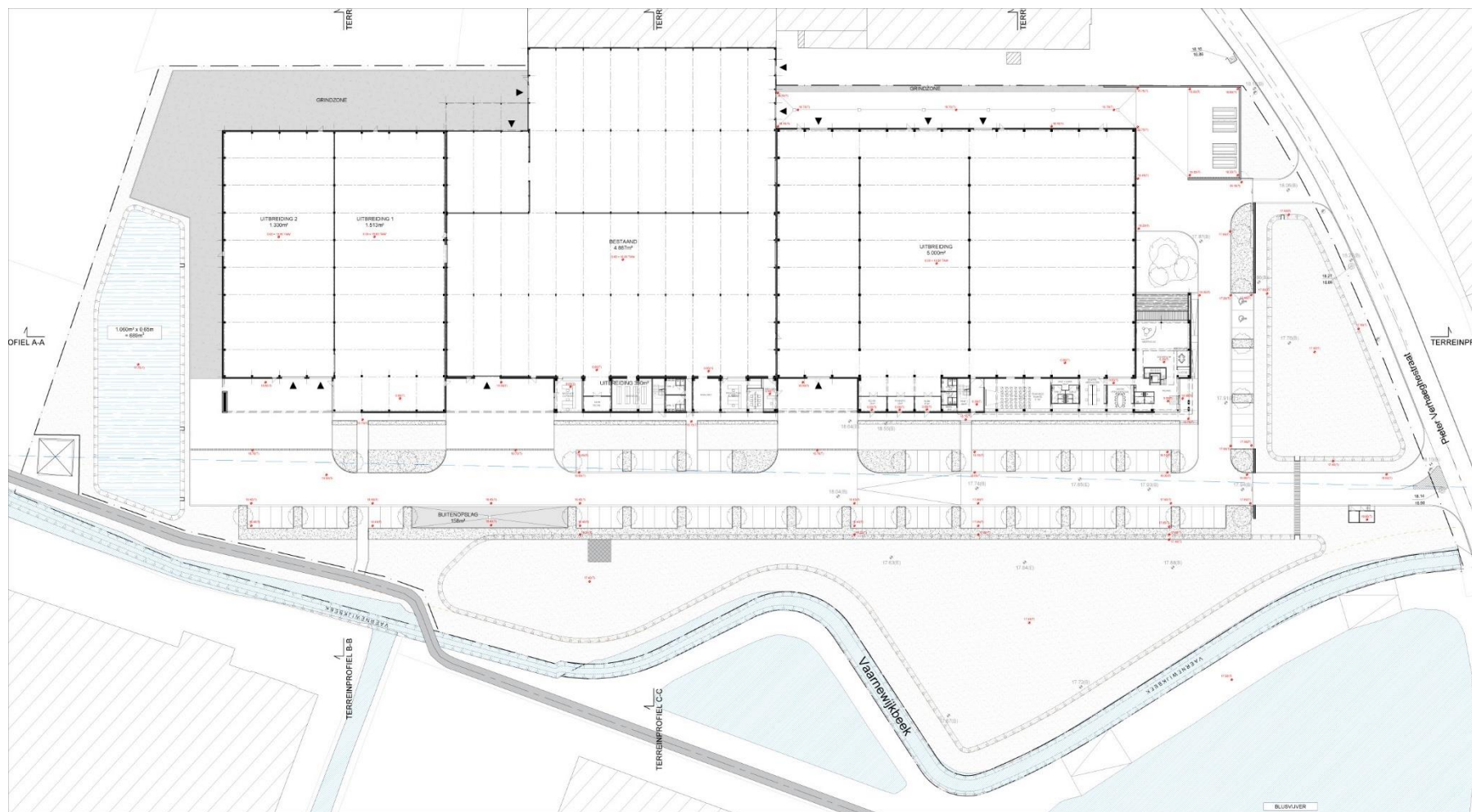


Figuur 3: Aanduiding van de zone waar bodemingrepen gepland worden, weergegeven op het GRB ([www.geopunt.be](http://www.geopunt.be))

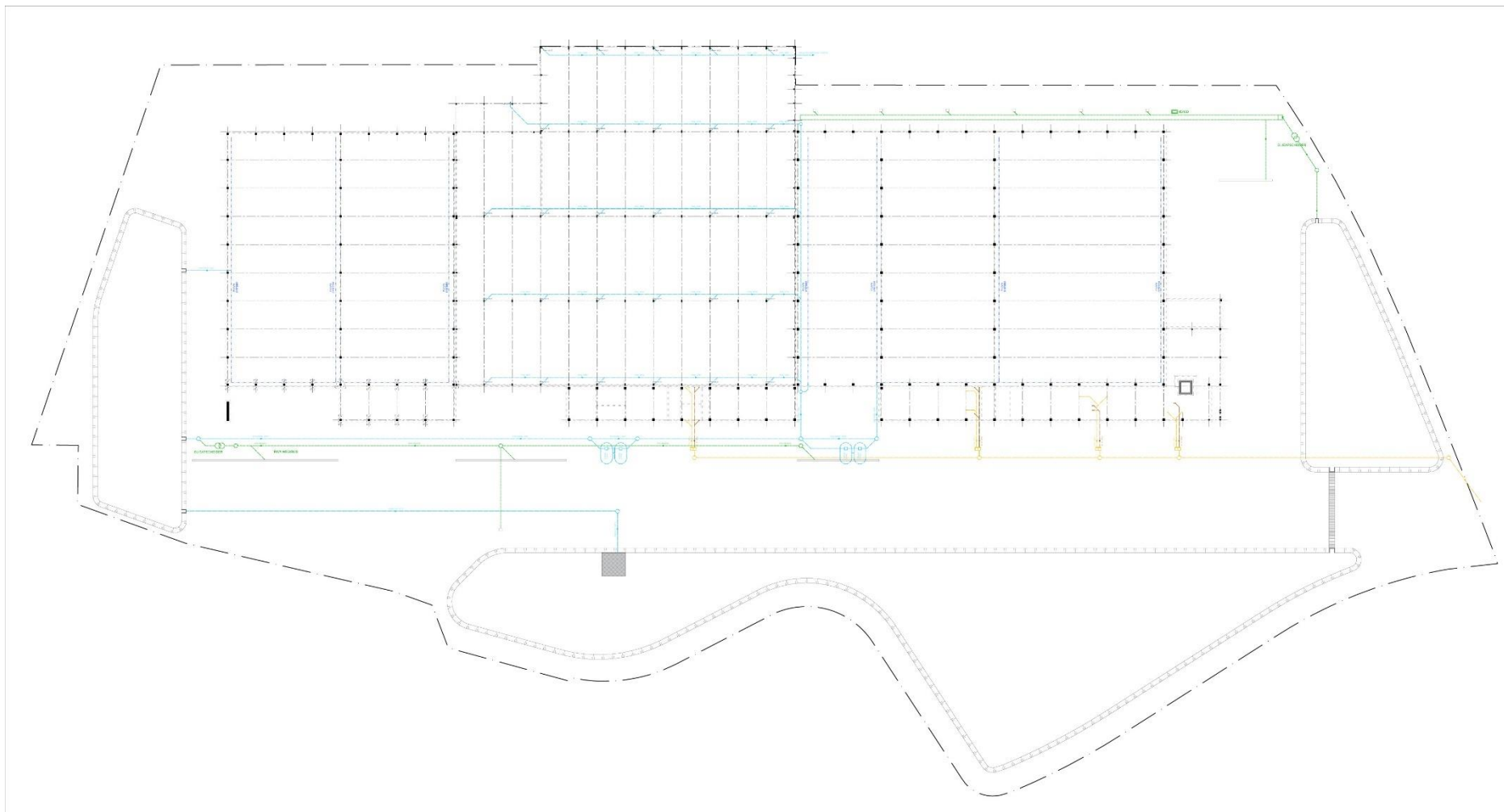
### **2.3.2 Beschrijving geplande werken**

Op het terrein wordt de uitbreiding van de bestaande bebouwing en de realisatie van bijhorende omgevingsaanleg gepland. Daarbij blijft de bestaande bebouwing behouden. De uitbreiding van het gebouw zal geen kelders of ondergrondse (kruip)ruimtes bevatten. Er is sprake van een vloerplaat op volle grond met een verstoringsdiepte van ca. 60 cm. De vloerplaat wordt gefundeerd op palen. De bovenzijde van de paalmassieven ligt op ca. 60 cm onder de nulpas. Er worden nieuwe nutspuiten aangelegd. Dit omvat nieuwe citernes van 20.000 l. Ze zullen plaatselijk een verstoringsdiepte tot ca. 3,20 m kennen. Rioleringswerken worden op klassieke diepte aangelegd, ondiep (max. 1,20 m onder maaiveld). Verder is ook de aanleg van een liftput ter hoogte van het inkomgedeelte nog te beschouwen als een bodemingreep met een grotere verstoringsdiepte, tot ca. 1,20 m.

Rond het nieuwe gebouw komen nieuwe verhardingen. Die zullen een verstoringsdiepte van ca. 65 cm kennen. Er worden ook nieuwe bufferbekkens aangelegd, met een verstoringsdiepte tot ca. 65 cm. In functie van de realisatie van een waterbergend vermogen (overstromingsgebied) wordt het maaiveld van een deel van het terrein met 30 tot 50 cm verlaagd tot een niveau van 17,40 m TAW. Tot slot wordt groenaanleg voorzien met de aanplant van gras en struiken. Dit betekent een verstoring van ca. 40 cm diep. Daar waar nieuwe bomen aangeplant worden, wordt een plantkuil gemaakt met een verstoringsdiepte tot maximaal ca. 1,00 m.



Figuur 4: Ontwerpplan



Figuur 5: Funderings- en rioleringsplan



Figuur 6: Terreinsnedes

### 2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via [www.dov.vlaanderen.be](http://www.dov.vlaanderen.be) en [www.geopunt.be](http://www.geopunt.be). De geomorfologische kaart is niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op [www.geopunt.be](http://www.geopunt.be).

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastrale parcellaire de la Belgique van Popp (1842-1879) worden drie momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op [www.geopunt.be](http://www.geopunt.be) en op [www.cartesius.be](http://www.cartesius.be). Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

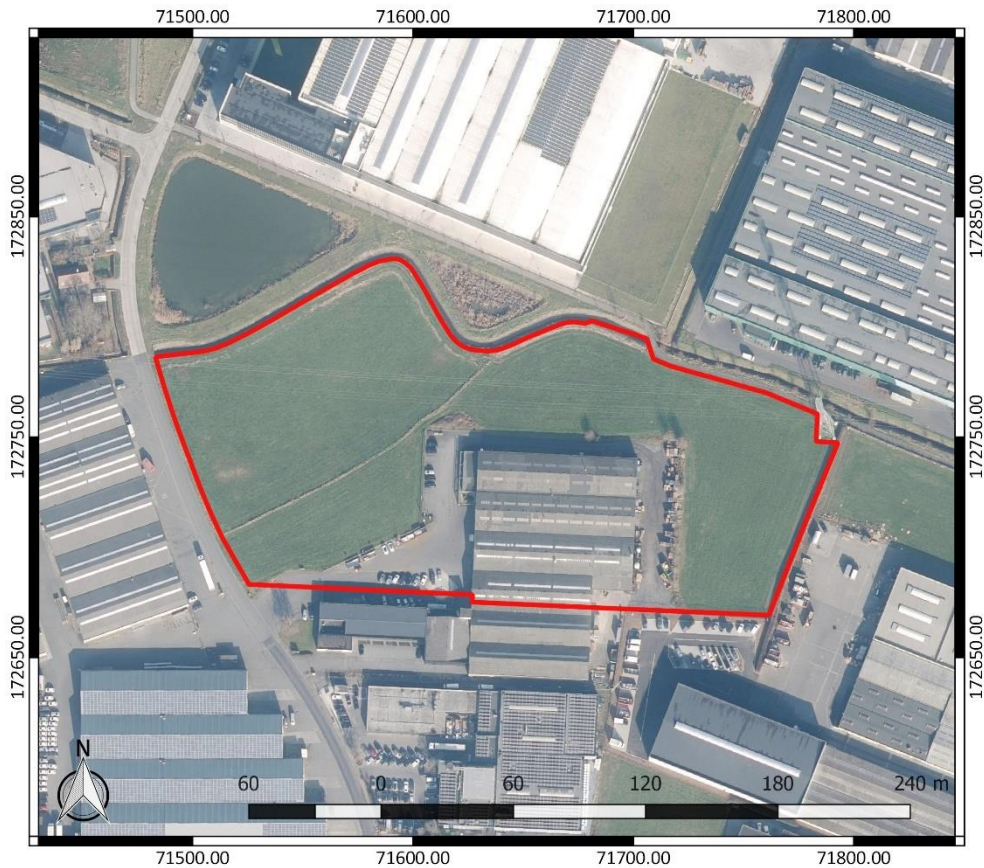
## 2.4 Assessmentrapport

### 2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

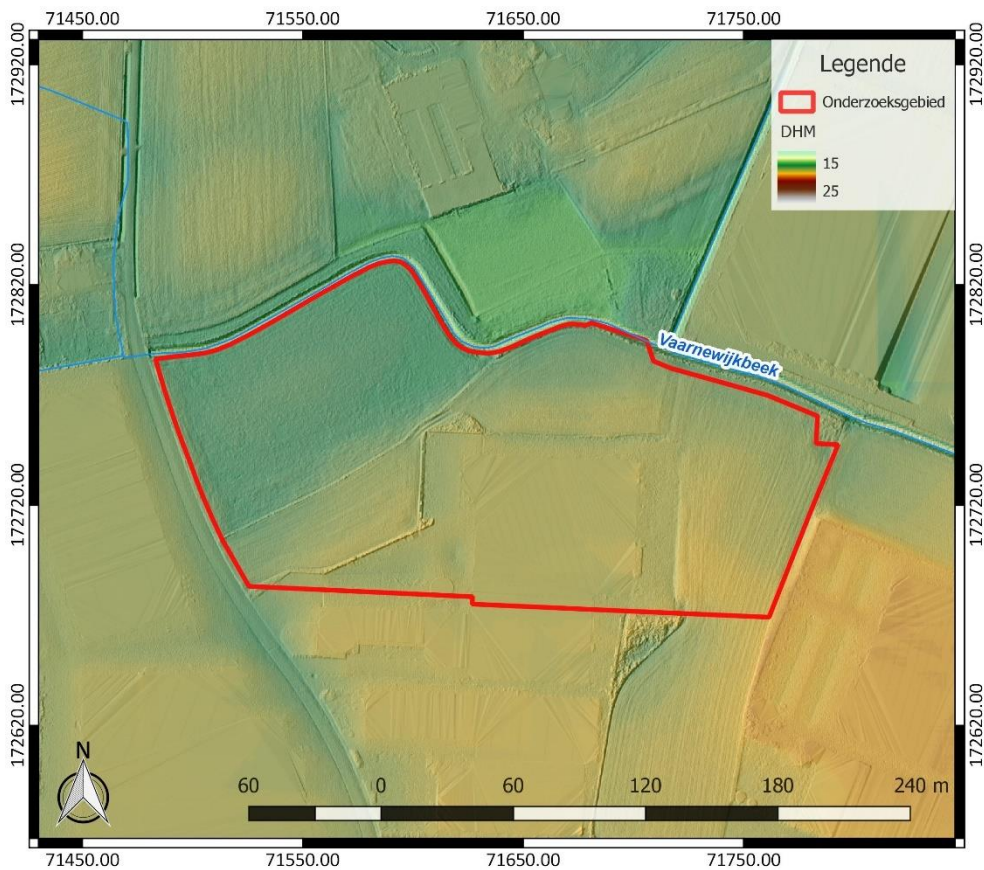
Het onderzoeksgebied is gelegen ten oosten van de Pieter Verhaeghestraat en ten westen van de Noordlaan (Figuur 7). Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in gebieden voor milieubelastende industrieën en agrarische gebieden. Langs de noordzijde van het onderzoeksgebied stroomt de Magerstraatbeek (Figuur 9). In de omgeving vinden we nog meer waterlopen, zoals de Vaarnewijkbeek, de Rakebosbeek en de Heulebeek.

De gemeente Kuurne behoort tot een zuidelijke uitloper van het Hoogland van Hulste. Het zuidelijke grensgebied behoort tot de alluviale Leievallei. Het dorpscentrum ligt op de rand van het valleigebied van de Leie, dicht bij het mondingsgebied van de Heulebeek. De topografie vertoont een zwak golvend reliëf van circa 12,5 tot circa 23 m TAW. De beekstelsels hebben kleine, smalle valleien en wateren oostwaarts af naar de Leie. De belangrijkste zijwaterloop is de Heulebeek die net ten zuiden van de dorpskern uitmondt in de Leie. De smalle beekvalleien wisselen af met licht geprononceerde kouterruggen. De bodemgesteldheid varieert van kleilig tot nat zandlemig in de Leievallei en de smalle beekvalleien tot overwegend matig droog en zandlemig in de hoger gelegen gebieden.<sup>3</sup>

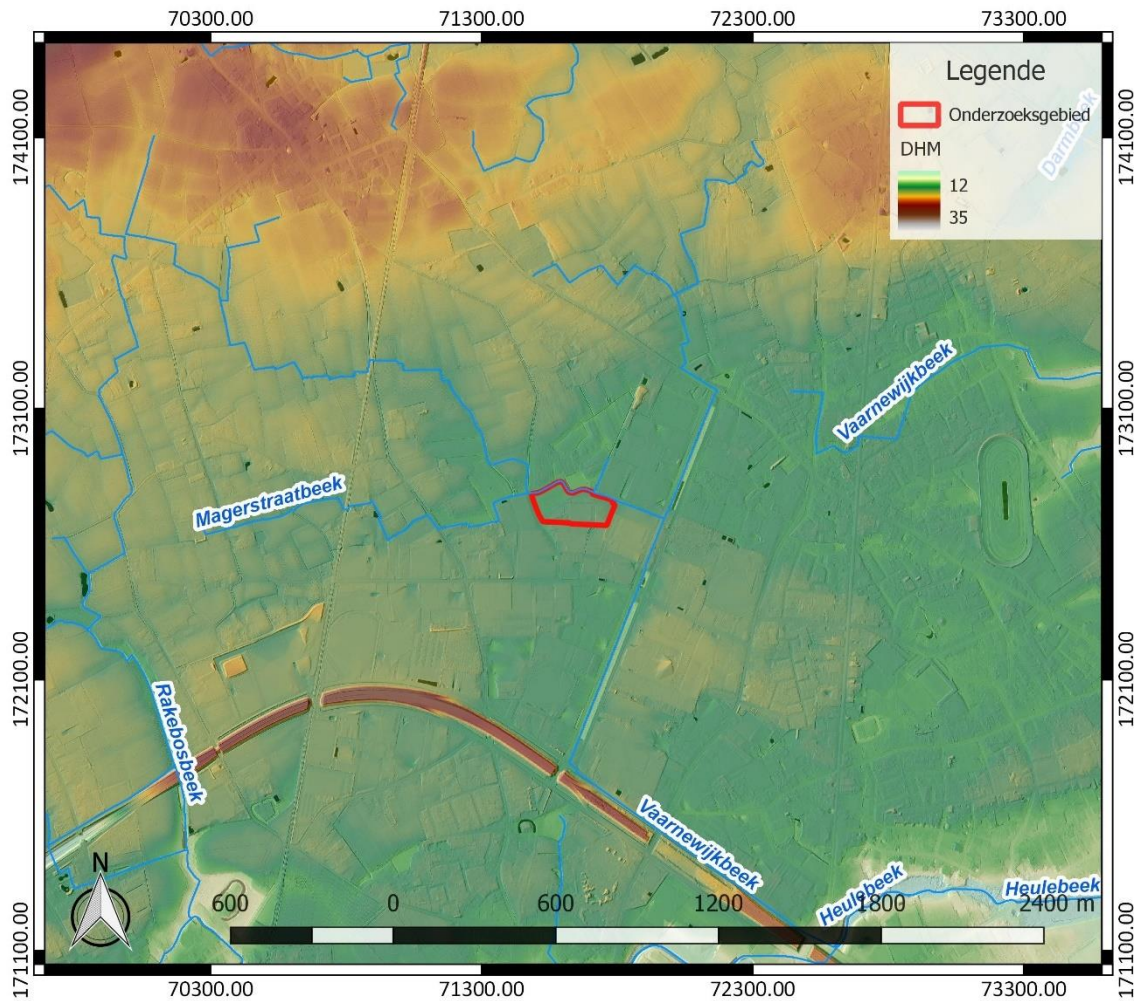
<sup>3</sup> Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Kuurne [online], <https://id.erfgoed.net/themas/14732> (geraadpleegd op 20 december 2023).



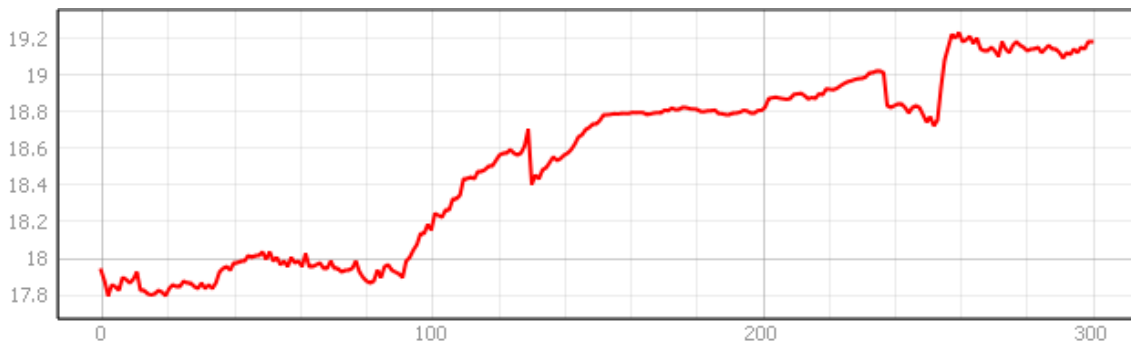
Figuur 7: Luchtfoto van 2022 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)



Figuur 8: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Multidirectional hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm, met aanduiding van het onderzoeksgebied

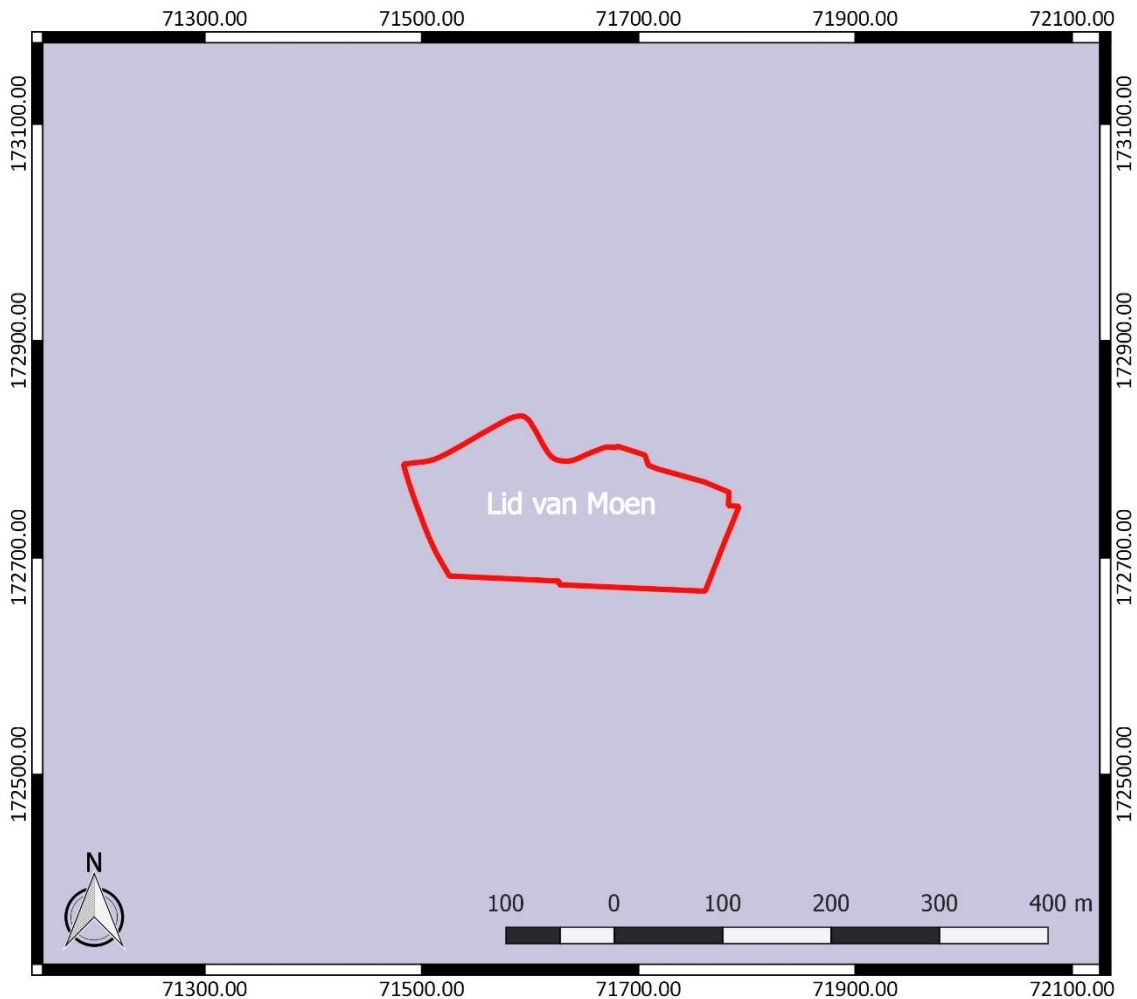


Figuur 9: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm (<https://www.geopunt.be/kaart>)



Figuur 10: Hoogteverloop van noordwest naar zuidoost over het onderzoeksgebied ([www.geopunt.be/kaart](http://www.geopunt.be/kaart))

Het terrein holt af naar het noordwesten toe en kent een hoogte van 17,8 tot 19,2 m TAW (Figuur 10).



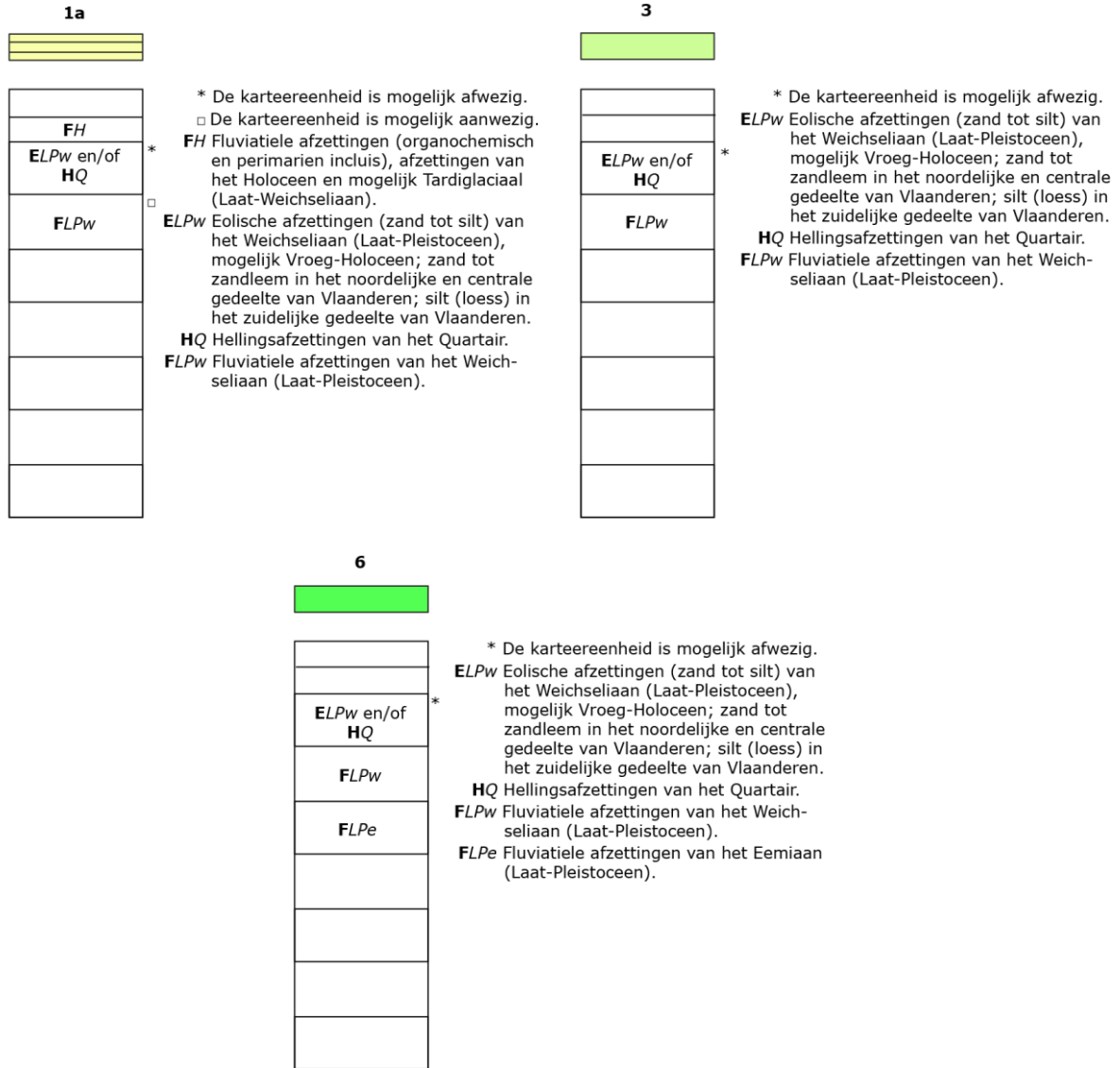
Figuur 11: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied ([www.geopunt.be](http://www.geopunt.be))

De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 11) bestaat uit het Lid van Moen. Dit wordt gekenmerkt door grijze klei tot silt, die kleihoudend is en kleilagen en *Nummulites planulatus* bevat.<sup>4</sup>

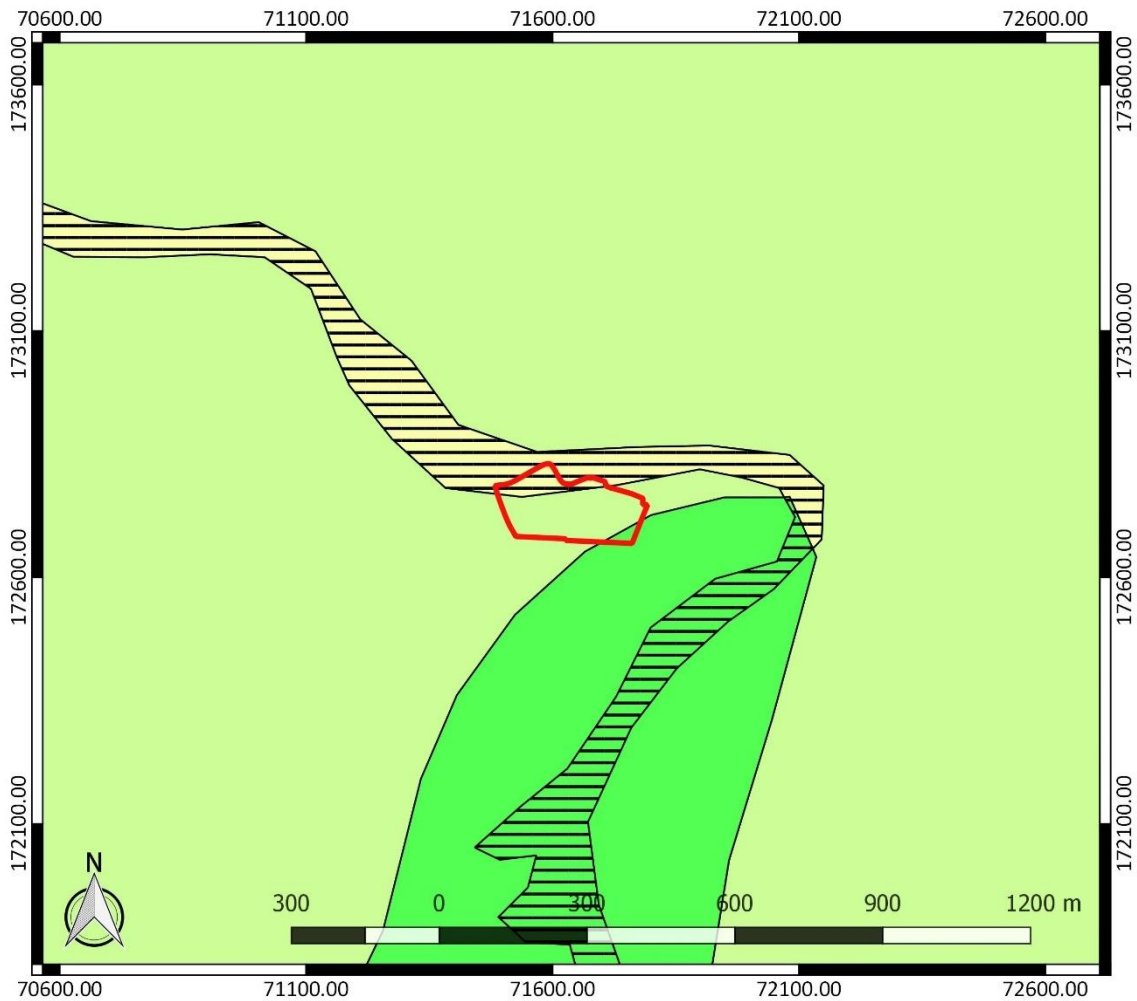
De quartairgeologische kaart (Figuur 13) geeft aan dat in het grootste deel van het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair. Hieronder bevinden zich oudere fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). In het uiterste noorden van het terrein bevinden zich hierboven nog jongere fluviatiele afzettingen van het Holoceen en mogelijk het Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan). In het uiterste zuidoosten bevinden zich onder de oudere fluviatiele afzettingen dan weer nog oudere fluviatiele afzettingen van het Eemiaan (Laat-Pleistoceen).<sup>5</sup>

<sup>4</sup> [www.geopunt.be/kaart](http://www.geopunt.be/kaart)

<sup>5</sup> [www.geopunt.be/kaart](http://www.geopunt.be/kaart)

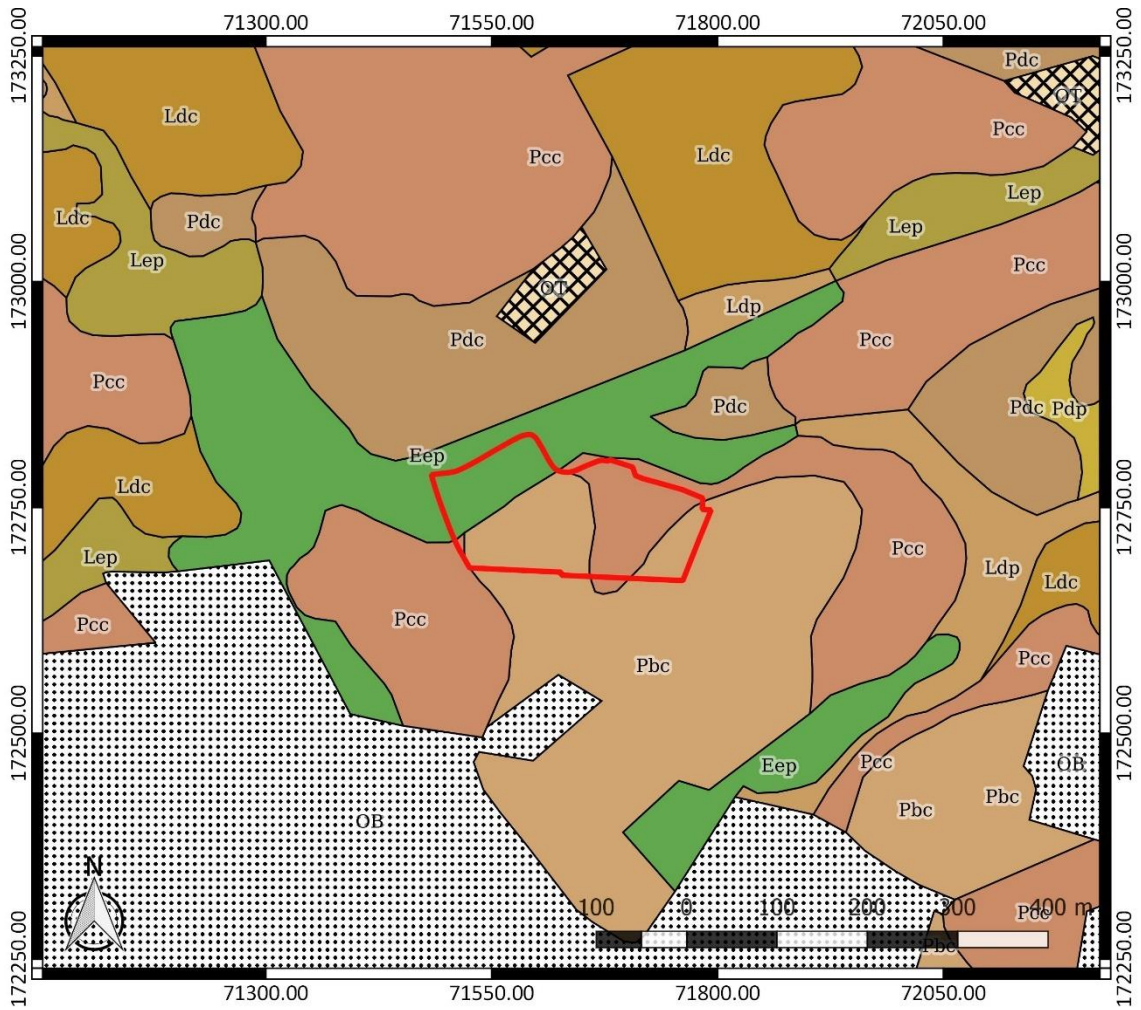


Figuur 12: Legende bij de quartairgeologische kaart ([www.geopunt.be](http://www.geopunt.be))



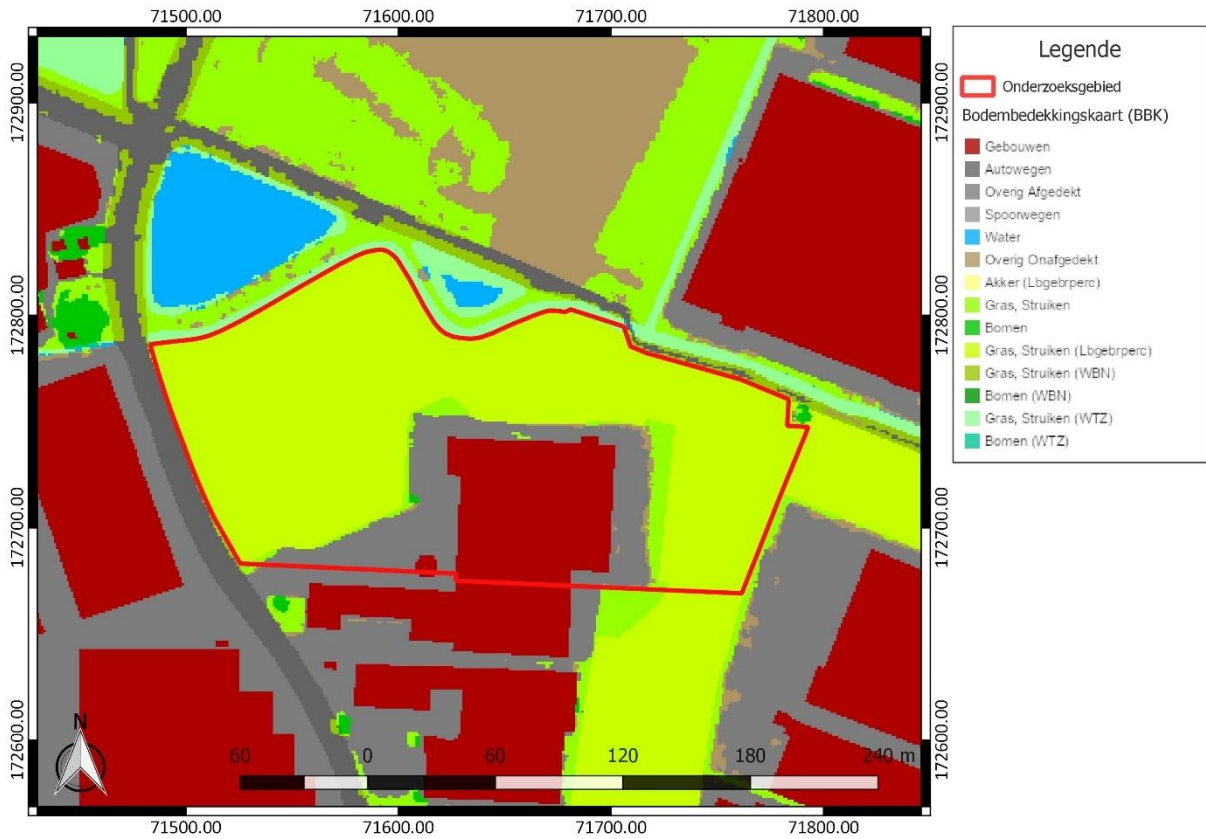
**Figuur 13: Quartairegeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied ([www.geopunt.be](http://www.geopunt.be))**

De bodemkaart (Figuur 14) situeert het onderzoeksgebied ter hoogte van een droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pbc), een matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pcc) en in het noordwesten ook nog een sterk gleyige kleibodem zonder profiel (Eep). In de omgeving vinden we nog meer gelijkaardige bodems en verder ook een matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pdc) en een matig natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Ldc). We kunnen daarmee concluderen dat in de omgeving van het onderzoeksgebied sprake is van een overgang van een droge naar een matig natte bodem.

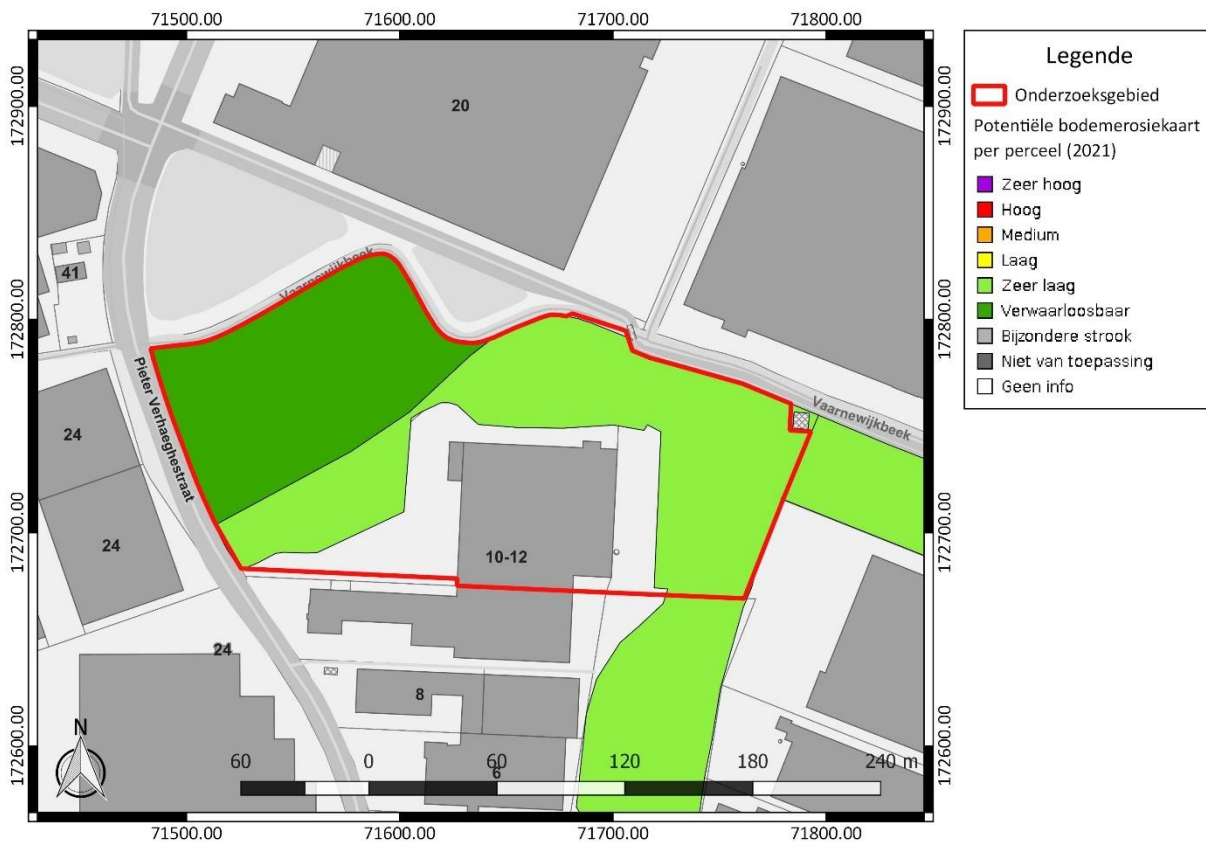


Figuur 14: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied ([www.geopunt.be](http://www.geopunt.be))

In het onderzoeksgebied zijn op de bodemgebruikskart gebouwen en verhardingen te bemerken. Voor het grootste wordt het onderzoeksgebied volgens de kaart ingenomen door gras (Figuur 15). Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 7). Volgens de potentiële bodemerosiekaart is de erosiegevoeligheid binnen het onderzoeksgebied zeer laag tot verwaarloosbaar (Figuur 16).



**Figuur 15: Bodemgebruikskarta met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)**

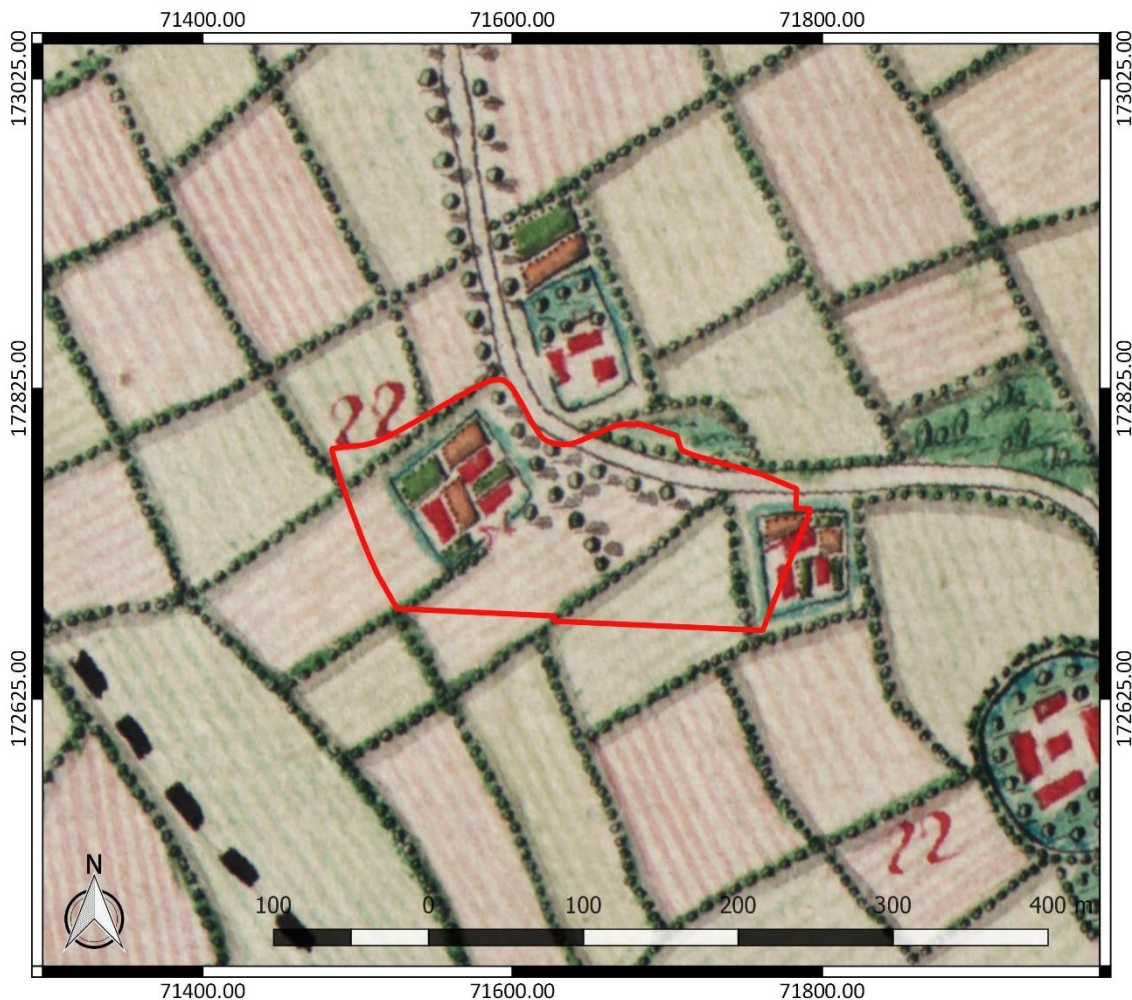


**Figuur 16: Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)**

### 2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

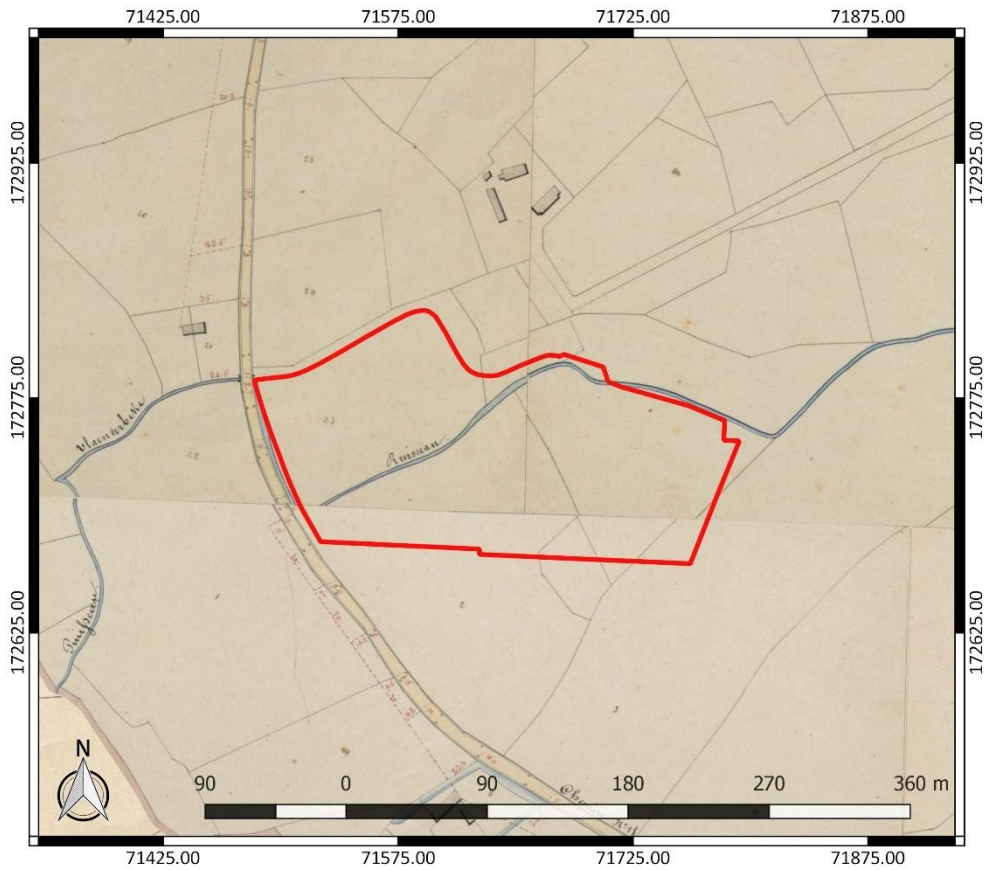
De oudste bekende verwijzing naar een heerlijkheid binnen de huidige gemeente Kuurne dateert uit 821. De nederzetting "Cuerne" is vermoedelijk ontstaan in de 11<sup>de</sup> eeuw, wanneer op initiatief van de graaf van Vlaanderen op systematische wijze aan bosontginning wordt gedaan. Algemeen wordt aangenomen dat Kuurne voor de ontginningsbeweging een aaneenschakeling is van bossen en moerassen. Doorheen het gebied liepen waarschijnlijk enkele heerwegen. Vanuit Harelbeke als centrum wordt door de grafelijke forestiers steeds meer bos in akkergrond omgezet en worden nieuwe nederzettingen gesticht. Omstreeks 1300 heeft het Leielandschap zijn definitieve kenmerken gekregen die het tot in de 19<sup>de</sup> eeuw behoud. Tijdens de Eerste Wereldoorlog wordt ter hoogte van het huidige industrieterrein een klein vliegveld aangelegd.<sup>6</sup>

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), is te zien dat in het westen van het onderzoeksgebied een site met walgracht aanwezig is (Figuur 17). Binnen de site met walgracht vinden we drie bouwvolumes. Ook het uiterste oosten van het terrein wordt gesitueerd ter hoogte van een site met walgracht. De rest van het terrein is aangeduid als akkerland. In het noordoosten van het terrein zien we ook nog een weg. Aan de overzijde van die weg en verder naar het oosten toe vinden we nog sites met walgracht.



Figuur 17: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

<sup>6</sup> Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Kuurne [online], <https://id.erfgoed.net/themas/14732> (geraadpleegd op 20 december 2023).



Figuur 18: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied ([www.geopunt.be](http://www.geopunt.be))



Figuur 19: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met aanduiding van het onderzoeksgebied ([www.geopunt.be](http://www.geopunt.be))



Figuur 20: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied ([www.geopunt.be](http://www.geopunt.be))



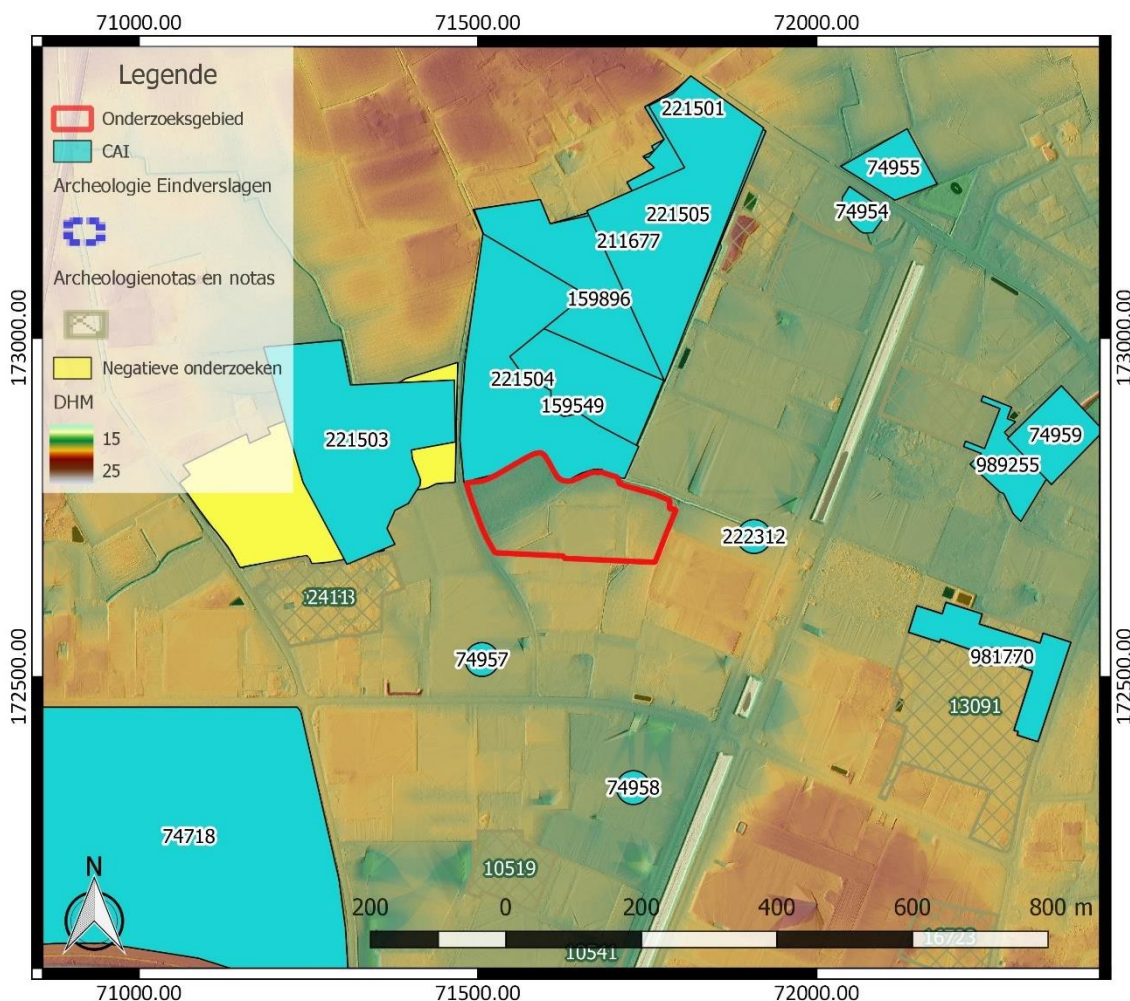
Figuur 21: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied ([www.geopunt.be](http://www.geopunt.be))

Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is geen bebouwing meer te zien binnen het onderzoeksgebied. Vermoedelijk was het terrein vanaf nu volledig in gebruik als akkerland of als grasland (Figuur 18). Een waterloop loopt nu door het onderzoeksgebied. De Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) geeft een gelijkaardig beeld als de Atlas der Buurtwegen weer. De kaart benoemt de waterloop binnen het onderzoeksgebied als de Vlaender beke.

Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 20) geeft nog steeds een gelijkaardig beeld weer en toont ons inderdaad dat het volledige terrein ingenomen wordt door akkerland of door grasland. Ook de waterloop is duidelijk te zien. Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 21) toont dat een deel van de huidige bebouwing in het onderzoeksgebied verschenen is. Daarbuiten wordt het terrein nog voor het grootste deel ingenomen door grasland. Het beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 7), behalve dat de bebouwing binnen het onderzoeksgebied sinds 1979-1990 nog licht toegenomen is en dat ook verhardingen aangelegd zijn.

### 2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt reeds heel wat locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 22). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.



Figuur 22: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerenderfgoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DTM 5 m

Net ten noorden van het onderzoeksgebied is sprake van vondsten uit het mesolithicum, het midden-neolithicum, de Romeinse tijd, de volle en late middeleeuwen, de nieuwe tijd en de nieuwste tijd. Uit de Romeinse tijd is onder meer sprake van vlakgraven en uit de Eerste Wereldoorlog zijn sporen van granaatinslagen gevonden (CAI ID 159896 en 211677).<sup>7</sup> Ter hoogte van CAI ID 221504 en 221505 werden bij archeologisch onderzoek geen relevante resten gevonden.<sup>8</sup> CAI ID 159549 is de aanduiding van een site met walgracht die we ook afgebeeld zagen op de Ferrariskaart (zie hoger).<sup>9</sup> Ter hoogte van CAI ID 221501 is aardewerk uit de nieuwe tijd gevonden.<sup>10</sup>

Ten westen vond ook al archeologisch onderzoek plaats ter hoogte van CAI ID 221503, maar dit leverde geen relevante archeologische resten op.<sup>11</sup> CAI ID 74718, 74954, 74955, 74957, 74958 en 74959 zijn de aanduiding van een laatmiddeleeuwse site met walgracht.<sup>12</sup> Ter hoogte van CAI ID 222312 is lithisch materiaal uit het neolithicum gevonden. Verder was ook sprake van aardewerk uit de nieuwe tijd.<sup>13</sup>

Bij archeologisch onderzoek ten oosten van het onderzoeksgebied werden drie ongedateerde greppels en een natuurlijk spoor gevonden (CAI ID 980191 en 981770).<sup>14</sup> Archeologisch onderzoek ter hoogte van CAI ID 989255 bracht geen relevante archeologische resten aan het licht.<sup>15</sup>

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht. Archeologienota's of nota's van terreinen in

<sup>7</sup> Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Pieter Verhaeghestraat I [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/159896> (geraadpleegd op 21 december 2023); Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Pieter Verhaeghestraat I [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/211677> (geraadpleegd op 21 december 2023).

<sup>8</sup> Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Sint-Katriensteenweg IV [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/221504> (geraadpleegd op 21 december 2023); Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Sint-Katriensteenweg V [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/221505> (geraadpleegd op 21 december 2023).

<sup>9</sup> Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Pieter Verhaeghestraat 38 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/159549> (geraadpleegd op 21 december 2023).

<sup>10</sup> Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Sint-Katriensteenweg II [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/221501> (geraadpleegd op 21 december 2023).

<sup>11</sup> Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Sint-Katriensteenweg III [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/221503> (geraadpleegd op 21 december 2023).

<sup>12</sup> Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Izegemsestraat I [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/74718> (geraadpleegd op 29 december 2023); Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Sint-Katriensteenweg I [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/74954> (geraadpleegd op 29 december 2023); Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Sint-Katriensteenweg 55 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/74955> (geraadpleegd op 29 december 2023); Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Industrielaan I [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/74957> (geraadpleegd op 21 december 2023); Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Noordlaan I [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/74958> (geraadpleegd op 29 december 2023); Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Sint-Katriensteenweg 35 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/74959> (geraadpleegd op 21 december 2023).

<sup>13</sup> Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Noordlaan III [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/222312> (geraadpleegd op 21 december 2023).

<sup>14</sup> Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Vooronderzoek Kuurne Vijverhoek 21 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/980191> (geraadpleegd op 29 december 2023); Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Vijverhoek 21 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/981770> (geraadpleegd op 21 december 2023).

<sup>15</sup> Inventaris Onroerend Erfgoed 2023: Noordlaan [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/989255> (geraadpleegd op 21 december 2023).

de omgeving die geen relevante aanvulling op de reeds besproken CAI-locaties geven, lichten we daarom hier niet afzonderlijk toe.

#### **2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese**

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

*Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?*

Dat de regio van het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent, wordt aangetoond door de talrijke reeds gekende archeologische waarden in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied. Ze dateren uit de steentijd, de Romeinse tijd, de middeleeuwen, de nieuwe tijd en zelfs de nieuwste tijd. Ook de gunstige landschappelijke ligging van het terrein onderstreept het archeologisch potentieel. Het bevindt zich in laaggelegen gebied, aan de rand van de Magerstraatbeek. Volgens historische kaarten stroomde de waterloop in het verleden door het westen van het terrein. De bodemkaart geeft aan dat het terrein bestaat uit een matig droge tot droge bodem.

Op basis van historische kaarten is er verder ook een concrete verwachting naar resten van bewoning uit de 18<sup>de</sup> eeuw of ouder. De Ferrariskaart situeert namelijk twee sites met walgracht binnen het onderzoeksgebied. Andere sites met walgracht in de omgeving blijken terug te gaan tot de late middeleeuwen. Mogelijk is dat ook het geval voor de sites met walgracht ter hoogte van het onderzoeksgebied. Uit historische kaarten weten we dat ze in de loop van de 19<sup>de</sup> eeuw verdwenen zijn. De huidige bebouwing op het terrein zien we verschijnen na 1971 en ligt buiten de zones waar we historische bebouwing verwachten. Die delen van het terrein zijn reeds lange tijd in gebruik als akkerland of grasland. Op basis daarvan verwachten we een goed bewaard bodemarchief.

*Wat is de impact van de geplande werken?*

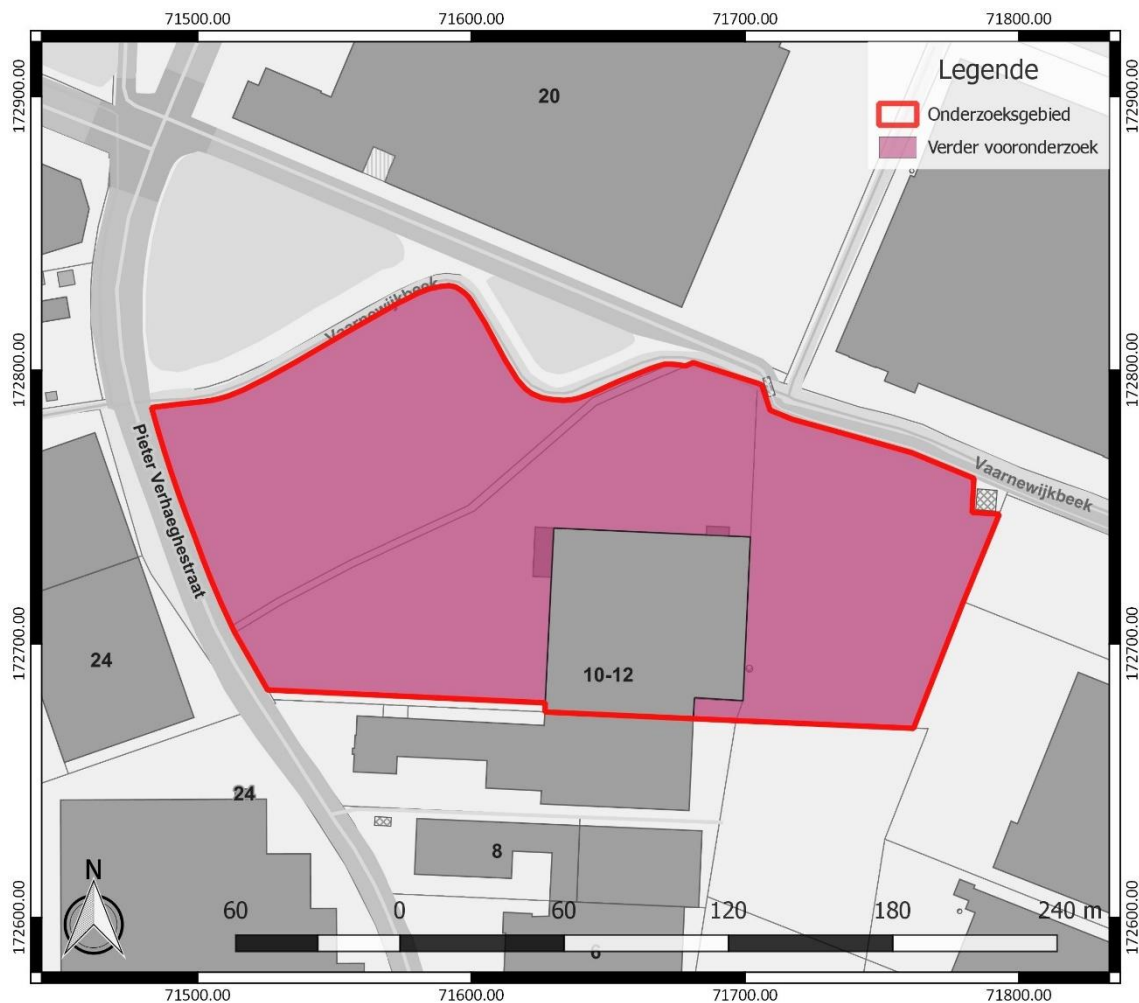
In een zone van ca. 2,872 ha binnen het onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de uitbreiding van de bestaande bebouwing en de realisatie van bijhorende omgevingsaanleg. De verstoringsdiepte van de verschillende bodemingrepen varieert sterk. De meeste bodemingrepen kennen een verstoringsdiepte van ca. 40 tot 65 cm. Ter hoogte van de funderingen van het nieuwe gebouw, plantkuilen voor nieuwe bomen en de aanleg van nieuwe nutspuiten loopt de verstoringsdiepte sterker op, tot plaatselijk maximaal ca. 3,20 m. Dit doet besluiten dat binnen de volledige zone waar bodemingrepen gepland worden, het bodemarchief bedreigd is.

#### **2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek**

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Op basis van de reeds gekende archeologische waarden in de omgeving en de gunstige landschappelijke ligging van het terrein is er sprake van een algemene verwachting naar resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd op het terrein. Het kan zowel om sporensites als om artefactensites gaan. Op basis van de geraadpleegde historische kaarten is er verder ook sprake van een concrete verwachting naar resten van twee sites met walgracht die we kennen van de Ferrariskaart. De verdere gebruiksevolutie van het terrein doet ons nog een goed bewaard bodemarchief verwachten. Dit bodemarchief wordt nu bedreigd door de geplande werken op het terrein. Gezien het archeologisch potentieel van het terrein is daarom bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig in de zone waar bodemingrepen gepland worden. Het gaat om een zone van ca. 2,872 ha.

Voor het verdere vooronderzoek wegen we verschillende onderzoeksmethodes af. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel

gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Het potentieel op kennisvermeerdering is voor deze onderzoekstechniek te beperkt.



Figuur 23: Aanduiding van de zone voor verder vooronderzoek, weergegeven op het GRB ([www.geopunt.be](http://www.geopunt.be))

Veldkartering is niet mogelijk binnen het onderzoeksgebied, omdat het volledige terrein verhard is of in gebruik is als grasland.

Landschappelijk bodemonderzoek is wel relevant om de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites beter in te kunnen schatten. Afhankelijk van de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites is mogelijk bijkomend onderzoek naar steentijd artefactensites nodig.

Tot slot dient ook een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden om na te gaan of binnen het onderzoeksgebied relevante archeologische sporen aanwezig zijn. Deze onderzoekstechniek biedt daarvoor voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

### 3 Samenvatting

Naar aanleiding van plannen voor de uitbreiding van de bestaande bebouwing op het terrein, evenals bijhorende omgevingsaanleg, diende een archeologienota opgesteld te worden. Het uitgevoerde bureauonderzoek geeft aan dat het terrein archeologisch potentieel kent. Op basis van de geraadpleegde historische kaarten is er een concrete verwachting naar resten van twee sites met walgracht. We kennen ze van een 18<sup>de</sup>-eeuwse kaart, maar het is goed mogelijk dat hun oorsprong eerder in de late middeleeuwen te vinden is, naar analogie met andere sites met walgracht in de omgeving. Verder is er voor het terrein ook sprake van een algemene archeologische verwachting naar resten vanaf de steentijd. We houden zowel rekening met het mogelijke voorkomen van sporensites als van artefactensites.

## 4 Bibliografie

### 4.1 Websites

Cartesius (2023)

<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2023)

<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2023)

<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2023)

<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2023)

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2023)

<https://www.onderzoeksbalans.be>

## 5 Bijlagen

### 5.1 Archeologische periodes

